

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2019/3. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı
Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatı
20 Aralık 2019 Cuma – 18.00 - 20.00

Uyarı: Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.

SORULAR

Soru 1- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu kapsamında Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi tanımını yapınız. Söz konusu gümrük rejimi kapsamındaki izin kimlere ve hangi hallerde verilmektedir. **(20 Puan)**

Soru 2 - 4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği uyarınca fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşyanın tanımını yapınız, Gümrük idaresi tarafından fikri ve sınai hakları ihlal ettiği kesinleşen eşyalara ilişkin yapılacak işlemler nelerdir? **(20 Puan)**

Soru 3 - 4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği uyarınca teminat olarak kabul edilen değerler nelerdir? Sıralayınız. **(10 Puan)**

Soru 4 - Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin usul ve esaslarını düzenleyen cari ihracat genelgesinde yer alan “Özelliği Olan İhracat” düzenlemesi uyarınca, ihracat bedelinin yurda getirilmesi sonrasında, ihracat çeşitlerine göre döviz satış süreleri nelerdir? Sıralayınız. **(10 Puan)**

Soru 5 - Dahilde İşleme Rejimi Tebliği (İHRACAT:2006/12) uyarınca Dahilde işleme rejimine göre geri ödeme sistemini tanımlayınız. Dahilde işleme rejimi tebliği uyarınca geri ödeme sisteminden faydalandırılmayacak olan eşyaları sıralayınız. **(20 Puan)**

Soru 6- Türk Parasını Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümlerine göre menkul kıymetlerle ilgili işlemlerde uygulanacak olan esaslar nelerdir? **(20 Puan)**

Soru 1) 4458 Sayılı Gümrük Kanununun 123. maddesi uyarınca Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi tanımını yapınız. Söz konusu gümrük rejimi kapsamındaki izin kimlere ve hangi hallerde verilmektedir.

Cevap 1) 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 123. maddesi Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimini tanımlamıştır. İlgili maddeye göre; serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejime Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi adı verilir.

4458 Sayılı kanunun 123. maddesi uyarınca gümrük kontrolü altında işleme izni, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olan ve işleme işini yapan veya yaptıran kişilere verilir.

İlgili kanunun 124. maddesinde ise Gümrük Kontrolü Altında İşleme iznin verileceği haller düzenlenmiş olup buna göre;

- a) İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,
- b) Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,
- c) Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,
- d) Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti yaratma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu, hallerde bu izin verilir.

Soru 2. 4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği uyarınca fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşyanın tanımını yapınız, Gümrük idaresi tarafından fikri ve sınai hakları ihlal ettiği kesinleşen eşyalara ilişkin yapılacak işlemler nelerdir belirtiniz.

Cevap 2) Gümrük yönetmeliğinin 100. maddesi uyarınca; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun, 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerinde Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile fikri ve sınai hakların korunması mevzuatına göre korunması gereken hakları düzenleyen diğer mevzuat ile korunan hakları ihlal eder nitelikteki eşya fikri ve sınai hakları ihlal eden eşya olarak tanımlanır.

- Gümrük yönetmeliğinin 111. maddesinin uyarınca yetkili mahkeme tarafından eşyanın fikri ve sınai hakkı ihlal ettiğine dair karar verdiği hallerde Gümrük İdaresi tarafından aşağıda belirtilen şekilde işlem yapılır.

a) Eşyanın imhasına karar verildiği takdirde, masraflar eşya sahibine ait olmak üzere eşya tasfiye hükümlerine göre imha edilir.

b) Eşyanın niteliklerinin değiştirilmesinden sonra eşya sahibine teslimine karar verilmesi halinde, eşyanın nitelikleri hiçbir şekilde ilk haline gelemeyecek şekilde değiştirilir. Marka ve etiketlerinin sökülmesi eşyanın niteliklerinin değişmesi için yeterli kabul edilmez. Bu işlemlere ilişkin masraflar eşya sahibi tarafından karşılanır. Eşyaya ilişkin, niteliklerinin değiştirilmesinden önce bir gümrük beyannamesi verilmiş olması halinde, söz konusu beyanname iptal edilir. Eşyanın nitelikleri değiştirilmeksizin yeniden ihraç edilmesi şeklindeki talepler reddedilir.

c) Sahte veya korsan eşyanın müsaderesine karar verilmesi halinde, eşyanın tasfiye hükümlerine tabi tutulmasından önce (b) bendinde belirtildiği şekilde nitelikleri değiştirilir.

(İlgili yönetmelikte düzenlenen Sahte Eşya ve Korsan Eşya tanımlarına cevapta yer verilmiş olması halinde puanlamada dikkate alınmıştır.)

Soru 3 4458 Sayılı Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği uyarınca teminat olarak kabul edilen değerler nelerdir?

Cevap 3) Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliği uyarınca gümrük işlemlerinde gerekli görülen hallerde teminat istenilebilmektedir. Gümrük işlemleri için teminat olarak kabul edilen değerler ilgili yönetmeliğin 495. maddesinde sayılmıştır.

Söz konusu yönetmelik hükümlerine göre;

- a) Tedavülde olan nakit Türk Lirası (TL),
- b) Bankalar tarafından verilen süresiz teminat mektupları,
- c) Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler, (Nominal bedele faiz dâhil edilerek ihraç edilmiş ise bu işlemlerde anaparaya tekabül eden satış değerleri esas alınır.)
- ç) Cumhurbaşkanlığı tarafından belli edilecek Millî Esham ve Tahvilât (Bu Esham ve Tahvilât, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden %15 noksanıyla değerlendirilir.),
- d) İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idarelerince haciz varakalarına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul eşya,
- e) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, belediyelerin, sermayesinin tamamı devlete ait olan kamu iktisadî teşebbüslerinin ve Türkiye'deki yabancı misyon şeflerinin verecekleri garanti mektupları,
- f) Merkez Bankası tarafından kabul edilen ve bu Bankanın belirlediği döviz kuru üzerinden hesaplanan dövizler, teminat olarak gösterilebilir.

Soru 4) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ihracat bedelinin yurda getirilmesine ilişkin usul ve esaslarını düzenleyen cari ihracat genelgesinde yer alan “Özelliği Olan İhracat” düzenlemesi uyarınca, ihracat bedelinin yurda getirilmesi sonrasında, ihracat çeşitlerine göre döviz satış süreleri nelerdir? Sıralayınız.

Cevap 4) Söz konusu ihracat genelgesinin amacı ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Bu kapsamda ilgili genelgenin 7. maddesinde özelliği olan ihracatlarda, ihracat bedelinin yurt içine getirilmesi ve satışı düzenlenmiştir.

Söz konusu madde uyarınca;

1- Yurt dışına müteahhit firmalarca yapılacak ihracatın bedelinin 365 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

2- Konsinye yoluyla yapılacak ihracatta bedellerin kesin satışı müteakip, uluslararası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların bedellerinin ise gönderildikleri fuar, sergi veya haftanın bitimini müteakip 180 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

3- İlgili mevzuat hükümlerine göre yurt dışına geçici ihracı yapılan malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi veya bu süreler içerisinde satılması halinde satış bedelinin süre bitiminden veya kesin satış tarihinden itibaren 90 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

4- Yürürlükteki İhracat Rejimi ve Finansal Kiralama (leasing) Mevzuatı çerçevesinde kredili veya kiralama yoluyla yapılan ihracatta, ihracat bedelinin kredili satış veya kiralama sözleşmesinde belirlenen vade tarihlerini izleyen 90 gün içinde yurda getirilerek bankalara satılması zorunludur.

Soru 5. Dahilde İşleme Rejimine göre geri ödeme nedir? Geri ödeme sisteminden faydalandırılmayacak eşyalar nelerdir?

Cevap 5) Dahilde işleme rejimi ile ilgili düzenleme Dahilde İşleme Rejimi Tebliği (İhracat: 2006/12)'nde yapılmıştır. Söz konusu tebliğin 11. maddesi ise geri ödeme sistemini tanımlamaktadır. Buna göre dahilde işleme izin belgesi/dahilde işleme izni kapsamında serbest dolaşıma giren hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme malzemesinden elde edilen işlem görmüş ürünün ihracı halinde, ithalat esnasında alınan verginin (işletme malzemesine ilişkin katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) geri ödenmesi bu sistemi tanımlamaktadır.

Bu kapsamda ithal edilen eşya için gümrük idaresince, ticaret politikası önlemleri uygulanır ve eşyanın ithali için öngörülen dış ticarete teknik düzenlemeler ve standardizasyon mevzuatı dahil diğer işlemlerin tamamlanması şartı aranır.

İlgili tebliğin 12. maddesi ise söz konusu sistemden faydalandırılmayacak olan eşyayı tanımlamaktadır. Buna göre geri ödeme sisteminden;

Avrupa Topluluğuna üye ülkeler menşeli tarım ürünleri ithalatı hariç olmak üzere;

- a) İthal miktar kısıtlamalarına tabi olan,
- b) Tercihli tarife ya da özel bir şartlı muafiyet düzenlemesinden kotalar dahilinde yararlanabilen,
- c) Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde ithalat vergilerine tabi olan,
- ç) İthal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü sırasında, işlem görmüş ürünlerden parasal ihracat iadesine tabi olan, eşya yararlandırılmaz.

Soru:6 Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümlerine göre menkul kıymetlerle ilgili işlemlerde uygulanacak olan esaslar nelerdir.

Cevap 6) Menkul Kıymetler hakkındaki düzenleme, Türk Parasını Koruma Hakkındaki 32 sayılı kararın 15. maddesinde düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenleme uyarınca;

a) Menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının yurda girişi ve çıkışı serbesttir.

b) Kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere, Türkiye’de yerleşik tüzel kişilerce ihraç veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde Sermaye Piyasası Kuruluna kaydettirilmesi koşuluyla yurt dışında satışı serbesttir.

c) Dışarıda yerleşik kişilerin, Türkiye’de menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç etmeleri ve bunların halka arz ve satışı sermaye piyasası mevzuatı hükümleri çerçevesinde yapılır.

d) i) Dışarıda yerleşik kişilerin, (yurt dışındaki yatırım ortaklıkları ve yatırım fonları dahil) her türlü menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarını sermaye piyasası mevzuatına göre yetkili bulunan bankalar ve aracı kurumlar vasıtası ile satın almaları, satmaları, bu kıymetler ve araçlara ait gelirler ile bunların satış bedellerini bankalar aracılığıyla transfer ettirmeleri.

ii) Türkiye’de yerleşik kişilerin; bankalar ve sermaye piyasası mevzuatına göre yetkili bulunan aracı kurumlar vasıtasıyla yurt dışındaki mali piyasalarda işlem gören menkul kıymetleri ve diğer sermaye piyasası araçlarını satın almaları, satmaları ve bu kıymetlerin alış bedellerini bankalar aracılığı ile yurt dışına transfer ettirmeleri, serbesttir.

e) Türkiye’de yerleşik kişilerin, kaldıraçlı işlemler ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araçları yalnızca Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar aracılığıyla almaları ve satmaları serbesttir.